

Iz zgodovine revolucije in ljudskega odpora

Janez in Franc Vodopivec — revolucionarja iz Petelinj na Pivki

Imeli smo ljudi —
v poljani cvet,
imeli smo jih —
vrhu gore hrast...

Kolikokrat se oglašijo ti župančičevi verzi, ko se spominjamo tovarišev, ki jih ni več! Kolikokrat zadrti srce v zatajevani žalosti, ko se izza napol pozabe prikaže obraz tovariša, ki je bil vzor revolucionarja že pred začetkom oboroženega upora in kasneje v narodnoosvobodilnem boju. Ob takih spominskih srečanjih s tovariši se zavemo našega velikega dolga do njih. Tega dolga še nismo poravnali...

Premalo se jih spominjamo. Vse premalo seznanjamo ljudi, posebno mladino, z delom in žrtvami,

ja sta bila brata Janez in France Vodopivec iz Petelinj na Pivki. Njun velik prispevek — že pri pripravi oboroženega upora in potem v uporu — je vse premo, odkod so bili in kod vse so delovali.

V Petelinjah na Pivki sta v številni družini rasla brata Janez in France Vodopivec. Janez je bil rojen leta 1911, France pa leta 1913. Nekaj let starejši brat Miha je deloval kot član KP v skupini Pinka Tomažiča. Večkrat je ilegalno prešel državno mejo med

vil v Mariboru, kjer se je pridružil naprednemu delavskemu gibanju. Po enem letu je odpotoval v Kranj, kamor je pripeljala pot številne primorske emigrante. Zaposlil se je kot čevljarški pomočnik. Iz ohranjenih dokumentov je razvidno njegovo delovanje. V tistih časih je veliko bral dela domačin in tujih pisateljev, obiskoval gledališke in kulturne prireditve. Rasel in zorel je v odločnega borca za delavske pravice.

Leta 1936 je postal sekretar partijske terenske organizacije v Kranju. Spomladi 1939 je odpotoval v Zagreb, kjer je ostal eno leto. Ves čas bivanja v Zagrebu je bil tesno povezan z bratom Janezom. Pomagal mu je pri organizacijskem in partijskem delu in se istočasno veliko učil. Ko se je po enem letu vrnil nazaj v Kranj, je takoj nadaljeval z revolucionarnim delom. Organiziral je več stavk in si tako pridobil velik ugled in spoštovanje pri delavcih. Tesno je sodeloval s kasnejšim narodnim herojem Stanetom Zagarjem. Še pred začetkom oborožene vstaje je bil imenovan za sekretarja okrožnega komiteta KPS za Kranj. Ko je Hitlerjeva armada zasedla Gorenjsko, je po navodilu partije ostal na terenu z nalogo, da organizira zbiranje orožja, organizira oborožene skupine za začetek oboroženega upora. Dne, 13. julija 1942 je s tovarišema Miho Bizjakom in Borisom Ručigajem, na poti k enotam Kokskega odreda, prišel v nemško zasedo. Pod streli nacističnih zverin so padli vsi trije.

Tako je veliko prežgodač ugašilo življenje veliko obetajočega revolucionarja in sposobnega organizatorja — komunista Franca Vodopivca-Cirila. Lep spomin nanj sta nam ohranila revolucionarja in prvoborca, pokojni Tomo Brejc in še vedno delavni Andrej Brovč-Janko. Tomo Brejc-Lojze v daljšem spominskem zapisu opisuje delovanje pokojnega Vodopivca-Cirila in med drugim poudarja:

»Koncem maja 1941 se je v Ljubljani v najstrožji tajnosti pripravljala konferenca Centralnega komiteta KP Slovenije. Člani okrožnih komitejev in terenski inštruktorji so prihajali iz vseh krajev okupirane Slovenije. Bili smo izmučeni od dolgih poti, zato smo kmalu legli in si dali nahrbtnike pod glavo. Jaz sem ležal sredi sobe. Na moji desni je bil špan-

ski borec Gregorčič, sekretar je-seniškega okrožja, na levi pa Franc Vodopivec, sekretar KPS za kranjsko okrožje. Zaspali nismo mogli, zato smo se polglasno pogovarjali. Slutili smo, da bo prišlo do velikih odločitev. France mi je bil že ob prvem razgovoru vsled svojega mirnega in pametnega presojanja takratnega splošnega in politično vojnega položaja, zelo simpatičen.

Komaj se je zdanilo, so prišli v sobo tovariši: Kardelj, Kidrič, Marinko, Leskošek, Tone in Vida Tomšič, Kraigher in še drugi. Tovariš Kardeji je na konferenci podal izredno podrobno in globoko marksistično analizo takratne notranje in zunanje politične situacije. Zadrževali smo dih, da ne bi kakšne besede prešlišali.

Referat tovariša Kardač je bil pozneje med Francetom in menoj mnogokrat predmet obširne razprave. Oba sva črpala iz njega, ga osvetljevala od vseh strani in se iz njega vedno znova učila. Po tem referatu nam je postalo jasno, da je edini izhod iz smrtna nevarnosti, v kateri so se nahajali narodi Jugoslavije, oborožena in enotna borba proti okupatorju.

Konferenci so sledila natančna navodila za pripravo in organiziranje ljudske vstaje za vsako pokrajino posebej. Tovariš Kardelj je zelo podrobno in natančno pojasnil, kakšne morejo biti in kako morajo potekati priprave za oboroženo vstajo. Tovariš Bebler pa nam je govoril o pomenu in nalogah vojnorevolucionarnih komitejev.

Iz dni skupnega delovanja s pokojnim Francetom Vodopivcem se spominjam marsikaterih podrobnosti. In te podrobnosti so tiste drobne stvari, ki v celoti osvetljujejo vso veličino naših padlih prvoborcev, med katere z vso pravico štejemo pokojnega Franceta. Ze samo dejstvo, da je bil najaktivnejši prav v najtežjih dneh našega naroda, pobudnik in organizator narodnoosvobodilne borbe v kranjskem okrožju zadostuje, da spoznamo njegov plemeniti in borbeni značaj ter pravi lik komunista, zvestega sinu svojega naroda in delovnega ljudstva.

In še nekaj je, kar me na Franceta Vodopivca pogosto spominja. To je bil izrazito njegov, čudovit lep odnos do ljudi, do tovarišev. Vedno je bil pripravljen sto-

riti vse, kar je mogel, če je bilo treba pomagati. To je — posebno v kritičnih momentih — izredno važna lastnost, ki jo mora imeti ali pa se je naučiti sleherni komunist. Vsakemu izkušenemu političnemu delavcu naše partije je znano, da je pravilen odnos do ljudi osnovni pogoj za uspešno politično vodenje ljudskih množic.

France je imel naravno — za revolucionarja posebno v tem času nadvse dragoceno lastnost — ki jo je po mojem mnenju v takem obsegu posedoval samo še pokojni Anton Velušček-Matevž na Primorskem. Znal se je tako neopazno sukati med ljudmi, na ulicah in cestah, da nikjer ni pritegoval pozornosti gestapovskih vo-hunov.

Ko končujem te skromne spomine na pokojnega prvoborca, tovariša Franceta Vodopivca, poudarjam, da ne želim ničesar bolj vroče kakor to, da bi imela naša partija še mnogo tako dobrih in zvestih članov.

Tovariš Andrej Brovč (ki živi v Kranju) pa se pokojnega Franca Vodopivca-Cirila spominja:

»Spomladi 1939 je bil član stakovnega odbora čevljarških delavcev v Zagrebu. Pomagal je tudi pri organiziranju prvega velikega množičnega mitinga kovinskih delavcev v Zagrebu, katerega se je kot ilegalce udeležil tudi tovariš Tito. Njegova politična aktivnost in sodelovanje pri raznih akcijah v Zagrebu, potrjuje, da je delal po navodilih CK KP Slovenije.

Ko se je iz Zagreba vrnil v Kranj, se je zaposlil kot pri-krojevalec v čevljarški delavnici Marije Peklenik. Ta je bila sodelavka v organizaciji naprednega delavskega gibanja. Vodopivec je v njeni delavnici skliceval sestanke delavcev za izvedbo stavke čevljarjev v Kranju, ki se je uspešno končala v januarju 1941.

Sredi julija 1941 je bil na Vo-diški planini na Jelovici posvet vodilnih komunistov Gorenjske. Posveta — vodil ga je Stane Zagar — so se udeležili tudi člani in delegati CK KP Slovenije. Pokojni France Vodopivec je bil na tem posvetu imenovan za sekretarja vojnorevolucionarnega komiteja za kranjsko okrožje. Velika zasluga tovariša Vodopivca je tudi, da je bil že prve dni avgusta 1941 ustanovljen Kranjsko-tržiški bataljon, ki je, dne 5. avgusta 1941 doživel ognjeni krst pod Storžičem.

Današnji svobodni Kranj se je spominu velikega revolucionarja in borca oddolžil z več trajnimi obeležji. Na Bašelskem sedlu je v strminah Storžiča, kjer je padel, vzidana spominska plošča. Na hiši, kjer je živel in deloval, je prav tako vzidana spominska plošča. V mestu samem pa nosi ena ulica njegovo ime. Delavski Kranj pa se mu je oddolžil s tem, da je svoj delavski kulturni dom imenoval DOM FRANCA VODOPIVCA.

JANEZ VODOPIVEC,
ORGANIZATOR OBOROŽENE
VSTAJE V DELU ZAGREBA

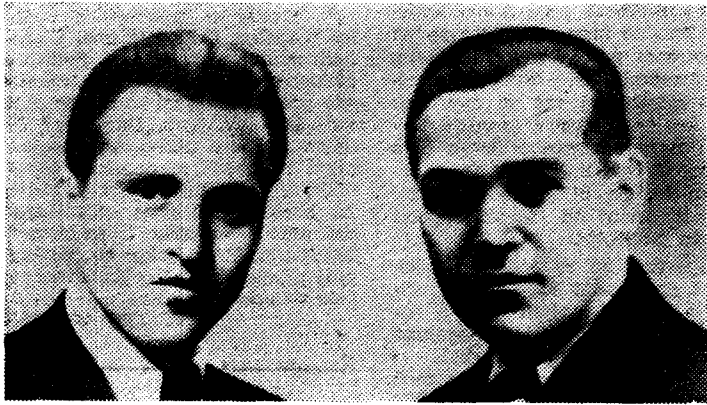
Janeza Vodopivca je kot emigranta s Primorskega pot pripeljala v Zagreb, kjer se je zaposlil kot mehanik in ključavničar. Privatna ključavničarska delavnica »Fenestra«, v kateri je delal, je bila last »kulturbundovca« Karla Vilma, ki je bil po osvoboditvi obsojen na smrt. Lahko si predstavljamo, kako je bilo Vodopivcu nevarno delovati v takem okolju.

Kot proletarec in borec za pravice delavcev, je kmalu postal član velike družine tistih, ki so na svoji koži občutili izkoriščanje od strani delodajalcev. Leta 1934 je postal član KP Hrvatske.

Najlepše in najbolj resnično lahko opišejo delovanje tovarišev, ki jih ni več tisti, kateri so bili organizacijsko povezani z njihovim delom. Za pokojnega Janeza Vodopivca je v svojih spominskih spregovorila Marija Jordan:

»S tovarišem Vodopivcem sva se

(Nadaljevanje na 13. strani)

ki so jih ti tovariši doprinesli za našo svobodo. Res je, da so nekateri borci in tudi naši pisatelji po osvoboditvi napisali veliko spominov in knjig o delovanju predvojnih revolucionarjev. V naših knjižnicah je tudi nekaj knjig, ki opisujejo predvojno revolucionarno delovanje teh tovarišev in njihov prispevek v NOB. Še vedno pa čakajo spominske in literarne obdelave doživljaji številnih nepoznatih tovarišev, ki so padli pod streli okupatorja že pred začetkom oboroženega upora in kasneje v uporu samem.

In taka predvojna revolucionar-

Italijo in Jugoslavijo, ko je vestno opravljal naloge, ki jih je dajala partija. Udeleževal se je tudi ilegalnih sestankov v Trstu in Istri. Obema mlajšima bratoma je tako kazal pot, ki sta si jo kasneje izbrala, to je pot boja za pravice delavcev in kasneje oboroženega upora. Miha je umrl star šele 28 let sredi največjega dela, ki ga je bil začel kot mlad fant.

BRATA VODOPIVEC
ZBEŽITA ČEZ MEJO

Nevzdržen politični položaj v fašistični Italiji je vplival na brata Vodopivec, da sta se odločila umakniti čez mejo v Jugoslavijo. Janez je odšel čez mejo leta 1931, da se je tako izognil uniformi in službi v italijanski vojski. Franc pa je šel čez mejo leta 1934. Tako je ušel mobilizaciji v armado, ki je bila določena za fronto v Etiopiji.

Najprej se je za eno leto usta-

Borcem Krimskega odreda

Vabimo vas, da se udeležite proslave občinskega praznika občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki bo 26. aprila ob 11. uri v Presejru pod Krimom, kjer bo tudi zbor odreda.

Odbor Krimskega odreda pri ZZB NOV obč. Ljubljana-Vič-Rudnik

Fotografija z vprašajem

Osem mož in fantov ter eno dekle so se postavili pred fotografa. Bilo je spomladi, poleti ali jeseni 1944, najbrž zjutraj ali zvečer (poševna svetloba in listje na drevju, obleke in angleška »pumpa«). Najbrž slika predstavlja osebje kake tiskarne, delavnice ali celo bolnišnice, ki je bila nekje v hribih, kjer ni vode (posoda za nošenje vode na hrbtu enega izmed njih, starejši možje in civilni suknjiči). Sporočite nam vse, kar veste o fotografiji, vse kar bi zanimalo zgodovinarja.

Glede »fotografije« v 14. številki (1. april 1970) nam je tovarišica Vanda Zihner sporočila, da je nastala nekje na Gorenjskem v prvi polovici 1943. Na njej je prepoznala brata Miloša, ki stoji prvi z desne s triglavko na glavi.

Vojaška veda in tehnika

Vojaško šolanje Arabcev v ZDA

Ameriško obrambno ministrstvo je sporočilo, da je v Združenih državah Amerike v vojaških šolah kakih 400 pripadnikov oboroženih sil dežel Bliznjega vzhoda, katere imajo ZDA za vzornice. S tem skušajo zmanjšati vpliv Sovjetske zveze v tem delu sveta. V Washingtonu so sporočili, da se v ZDA šola iz Jordana 67, Saudove Arabije 59, Libanona 28 in Libije 16 vojaških gojencev, medtem ko šteje vojaških gojencev iz Maroka in Tunizije ni znano. Sodijo pa, da jih je kakih sto tisoč. Široma in Egiptu ni dovoljene šolanje na ameriških vojaških šolah.

Nesreče ameriških vohunskih letal

Iz poročila, ki izhaja iz Pentagona, je mogoče sklepati, da so Američani v zadnjih štirih mesecih izgubili vsaj devet vohunskih letal tipa SR-71. Ta letala so, kot je znano, nadomestila prejšnja vohunska letala tipa U-2, njihova oznaka pa je A-11. Vse nesreče razen ene so se zgodile na ozemlju ZDA. V treh primerih je bila mrtva, tudi posadka, skupna škoda pa znaša 211 milijonov dolarjev.

Letalo SR-71 lahko doseže višino 30.000 metrov, leti pa s hitrostjo več kot 3200 kilometrov na uro. Čeprav Pentagon tega ne priznava, je le znano, da imajo Američani letala te vrste tudi na Tajskem in v oporišču na Okinavi in da jih uporabljajo za razne izvidniške naloge.

Sovjetski poskusi z raketami na Tihem oceanu

Sovjetska agencija TASS je sporočila, da so med 21. marcem in 10. aprilom na Tihem oceanu preskušali medcelinske balistične rakete. Zato je Sovjetska zveza zaprosila vlade drugih dežel, naj se v tem času njihove ladje in letala izogibajo poligona, ki ima v premeru 88 kilometrov.

Sovjetska vojska je že nekajkrat preskušala rakete na Tihem oceanu. Zadnji poskusi, ki so trajali približno mesec dni, so se začeli 11. aprila 1969. Takrat so rakete izstrelili neke v Sibiriji, kraj, kjer so padale v Tihim ocean, pa je bil od izstrelišča oddaljen skoraj 10.000 kilometrov.

Zahodnonemški »leopardi« za Španijo

Zahodnonemško ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da vlada razpravlja o morebitni prodaji 200 tankov tipa »leopard« Španiji. Znano je, da vsak tank, ki tehta 39 ton, stane približno 162.000 funtov šterlingov. Ker pa so ti tanki oboroženi z britanskim topom kal. 105 mm, bo za sklenitev posla morda tudi privolitev britanske vlade.

Ce bo Španija res kupila »leoparde«, bo to prvi primer, da so ti tanki prodani v deželo, ki ni članica NATO. Doslej je Zahodna Nemčija že prodala ustrezno količino »leopardov« Norveški, Nizozemski in Belgiji. Pred nekaj tedni je tudi Italija sklenila pogodbo za nakup 200 tankov, kupila pa je tudi licenco za izdelavo 600 »leopardov« v domačih tovarnah.

Italija: Mirage ali MRCA-75?

Francija je ponudila Italijanom nakup novih lovskih letal tipa »mirage«, hkrati s tem pa jih nagovarja, naj opuste sodelovanje z Veliko Britanijo in Zahodno Nemčijo glede konstruiranja in graditve »evropskega« letala MRCA-75 za večnamensko uporabo. Desetega aprila bi se morali v Münchnu sestati predstavniki omenjenih treh dežel in se dokončno pogovoriti, ali bodo nadaljevali z delom ali ne. Menda so Italijani spričo dolgotrajne vladne krize in gospodarskih težav že sprejeli sklep, da izstopijo iz trojnega konzorcija.

Močan francoski argument je ceneost njihovega letala v primerjavi s MRCA-75. »Mirage« stane »le« 3.000.000 dolarjev, MRCA-75 pa kar 5.5-7.000.000 dolarjev. Razen tega bi začeli izdelovati MRCA-75 šele čez devet let.

Obrambna vzgoja in ljudska zaščita

VOJAŠKE VAJE LJUBLJANSKE ARMADNE OBLASTI

Odlike, ki so sad napornega in temeljitega dela

MUHASTA LETOSNJA POMLAD JE MARSIKOMU PREKRIZALA RACUNE, NIKAKOR JIH PA NI VOJAKOM. NASPROTNO, IZKORISTILI SO REP ZIME ZATO, DA BI PREIZKUSILI VZDRŽLJIVOST LJUDI IN TEHNIKE. SAJ TUDI V VOJNI NE BI BILO VEDNO LEPO VREME. SE VEC, GRDO VREME LAHKO POSTANE ODLIČEN ZAVEZNIK SLABOTNEJŠEGA BRANILCA.

Vojaške vaje ljubljanske armadne oblasti, ki so se te dni končale, so spet pokazale izurjenost naše vojske, ki je kljub visokemu snegu, dežju, blatu in za moderno vojsko skoraj neprehodnih hribov opravila svojo nalogo. Spet se je pokazalo, da je tudi v sodobni vojni, zasieni s tehniko, še vedno glavno, kakšni ljudje upravljajo s to tehniko. Ti ljudje so namreč lahko samo poslušni izvrševalci ukazov, ki jih dajejo višji štabi na podlagi raznih obrazcev, lahko pa tudi vsakdo izmed njih, od vojaka do generala, misli s svojo glavo. Seveda ne tako, da bi ukazoval izvrševal, če bi mu bili všeč, drugače pa ne, ampak kako bi jih najboljše. Prav te vaje so bile značilne po veliki svobodi akcije štabov in poveljnikov, zato so tudi tako uspele. Mnogi so našli za še tako težavne naloge zares svojevrstne rešitve, pri katerih so pokazali precejšnjo smelost v poveljevanju. Zasičenost enot z vsakovrstnim orožjem in opremo pa zahteva stalno usklajevanje rodov in služb, vsaj oficir mora poznati vrsto orožij enot, s katerimi sodeluje.

Ce upoštevamo, da ima v sodobni vojni napadalec na voljo veliko število najraznovrstnejših prometnih sredstev, s katerimi lahko manj kot v eni uri spravi globoko v zaledje napadenca množico vojaštva in z njim zasede važnejša središča, potem se moramo zavedati, kako važna je hitrost mobilizacije. Če so med I. svetovno vojno mobilizirali mesece in tedne, v II. pa dneve, bi v možni bodoči vojni to morali opraviti v nekaj urah ali celo manj kot v eni uri.

Tudi v prakar minuli vojaški vaji so preizkušali sposobnost te-

ritorialnih enot za hitro mobilizacijo. Z zadovoljstvom lahko ugotovimo, da so marsikje potokile vse rekorde po veljavnih merilih.

Pokazalo se je tudi, da je bila zamisel o ustanovitvi enot teritorialne obrambe edina možna rešitev in da je prišla točno ob dvanaestih. Te enote so se ne navadno hitro uveljavile, za kar gre brez dvoma velika zahvala še vedno živim partizanskim tradicijam med našim ljudstvom in praktičnim izkušnjam precejšnjega dela oficirjev.

Ze zdavnaj smo povedali, da za nas besede »kapitulacija« ni in da vsak, ki bi poskušal kaj takega izvesti, zagreši kaznivo dejanje, nismo se pa še praktično urili, kako bi se odpor nadaljeval kljub zasedbi dela našega ozemlja ali tudi vsega. Zdaj pa smo se. Enote teritorialne obrambe nemudoma začno delovati na partizanski način in napadati sovražnika po lastni oceni. Pomagajo jim lahko tudi enote JLA, ki prenehajo delovati frontalno ali manevrsko, če jim tako kaže, da bi v ugodnem trenutku spet udarile z vso silo, če bi bilo potrebno.

Sodobna vojaška tehnika je tudi zbrisala meje med »fronto« in »zaledjem«. Zato je tudi pojem »globina obrambe«, kot je zapisan v vojaških učbenikih, dobil čisto drugačen pomen. Zdaj je »obramba« povsod tam, kjer so ljudje, tako vojaki kot civilisti. Zato je zelo važna organiziranost civilistov. Ti pa živijo v vaseh in mestih, delajo pa v delovnih organizacijah. Zatorej naj bi bila vsaka delovna organizacija in vsako naselje organizirana kot vojaška enota.

Zategadelj so bile vključene v vojaško vajo tudi enote civilne zaštite nekaterih delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Delovale so v navidezno različnih položajih, tako na primer kot bi sovražnik z letali napadel tovarno, pa tudi kot bi sovražnik že zasedel ozemlje, na katerem je ta ali ona vas. Pokazalo se je, da pri nas civilna zaščita že postaja tradicionalna dejavnost, da so že zdavnaj minuli časi, ko smo

Zasnežene ceste so nenadoma oživele...

se nanjo spomnili samo ob kaki zaostritvi mednarodnega položaja. Posebno dragocene pa so zlasti po vaseh izkušnje prostovoljnih gasilskih društev. Zaradi dolgotrne tradicije imamo pri nas v Sloveniji skoraj v vsaki večji vasi gasilsko društvo. V drugih republikah česa takega nimajo, zato so bili marsikdaj oficirji zelo začudeni, ko so videli, kako brezhibno teče delo tudi v najbolj zakotni vasi. Prav tako pa je zelo dobre uspehe pokazala služba prve pomoči in sploh zdravstvena služba.

Vaje so potekale na območju, ki je bilo med zadnjo vojno izrazito partizansko usmerjeno. Od tistih časov je preteklo že petindvajset let in marsikdaj se je v vasi, kjer je bilo med vojno zelo živahno, naselil dolgčas. Zdaj, ko so vanje prišli vojaki, so se marsikje spomnili minutih časov.

Zato so vojaki naleteli na tak sprejem, kot si ga najbrž niso predstavljali. Sprejeli so jih nadvse gostoljubno in jih gostili z vsem kar so imeli. Neki kmet je enoti, ki je prišla na njegovo samotno kmetijo, podaril 60 litrov mleka in 50 litrov žganja. Marsikje so ljudje spali na peči, da so lahko oficirjem dali postelje. Seveda pa so zlasti nekdanji partizani (to pa so bili razen redkih izjem vsi starejši moški) z velikim zanimanjem spremljali vaje. Neredko so svetovali oficirjem, kako naj ukrepajo in kam naj pošljejo svoje enote, pri tem pa so se sklicevali na partizanske izkušnje. In kaj pogosto so jih oficirji poslušali, zato pa so se njihove enote pojavile tam, kjer jih nasprotna stran niti najmanj ni pričakovala. Občudovali so obilico modernega orožja in dobro obleko vojakov ter se spominjali, v kakšnih razmerah so se oni morali bojevati. Včasih pa so tudi svarili vojake pred preveliko drznostjo, se bali za njihovo življenje in zdravje, jim kuhali čaj in se prepirali s poveljniki, ker niso pustili vojakov da bi se ogreli pri peči. Da o otrocih niti ne govorimo, saj vemo kaj pomeni zanje vojaštvo v vasi. Najbrž so imele učiteljice veliko skrbi zaradi izostankov in nenapisanih nalog. Zato pa so se otroci morda prvič začeli zavedati, da vojaščina ni samo parada, ampak naporno in temeljito delo tudi v mirnih časih, delo ki zahteva veliko znanja in sposobnosti.

Nihče ni načrtoval »pasivnega odpora« napadalcu, vendar se je kljub temu v nekem večjem kraju zgodilo, da je enota JLA, ki je predstavljala napadalca doživela sprejem kakršnega so doživeli leta 1941 Italijani v Ljubljani. Prazne ceste in zaprta okna na hišah. Drugje pa so spet z letaki skušali pri »napadalcih« omajati moralo in jim pojasniti njihovo vlogo. Prišlo je celo tako daleč, da so otroci »sovražnikovima« oficirjem vtikali v žepe in torbe letake. Vsepovsod pa je kljub »zasedbi« še vedno delovala služba obveščanja, ki je izdajala časopise in letake.

Zatorej pomenijo zadnje vojaške vaje pomemben korak o uresničevanju načel vseljidske obrambe. MP

Članom ZVVI ZB ZRVS

nudimo zdravljenje v MORAVSKIH TOPLICAH za naslednje bolezni:

— obolenja lokomotorne aparata, zlasti revmatična obolenja, — od ginekoloških obolenj pa posebno zdravljenje primarnih in sekundarnih amenorej po poprejšnji izključitvi tuberkuloznega procesa.

Priporočamo Vam tudi obisk ostalih krajev v Prekmurju. Za dodatna okrepčila so Vam na razpolago: hotel z restavracijo »Zvezda« v Murški Soboti in Ekspres bife s slaščičarno. Gostišče »Zvezda« s prodajalno vin in skladiščem piva v Murški Soboti, restavracija ob kopališču v Moravskih Toplicah in motel ČARDA z avtomatskim 4-steznim kegljiščem in prenočišči.

Na razpolago so Vam tudi gostišča v Petrovcih, Šalovcih in Križevcih.

Za cenjeni obisk se priporoča Gostinsko podjetje »ZVEZDA« Murška Sobotna.

A black and white photograph of a man and a woman in a modern living room. The woman is sitting on a light-colored sofa, and the man is standing next to a low coffee table. The room features large windows with dark frames and a dark wall with a framed picture.

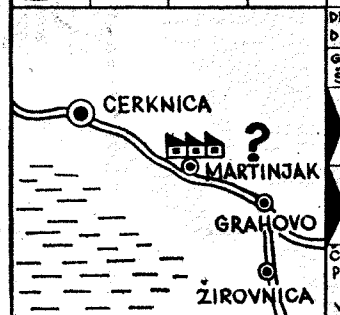
[illegible]

NAGRADNI KUPON 3

time in primek

public

Točen naslov:

Med reševalce, ki nam bodo poslali pravilno rešitev križanke števil. 3. bomo razdelili 6 nagrad in sicer:

3 ženske ročne ure znamke LADY 71.

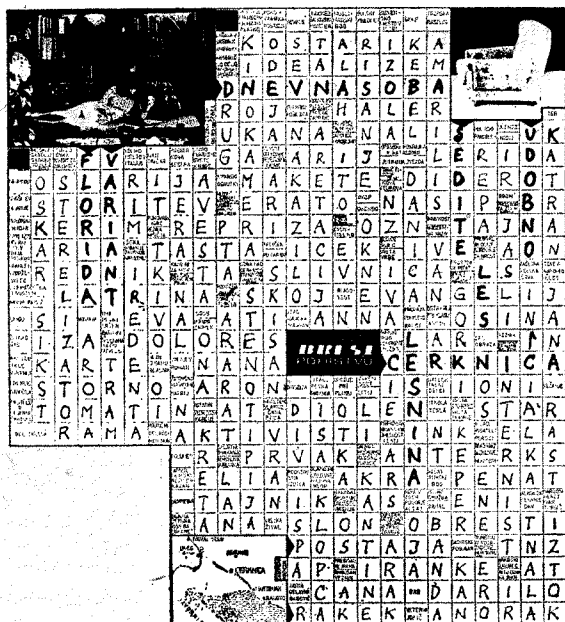
3 moške ročne ure znamke LORD 71

Rešitev pošljite na naslov: Uredništvo »TV 15« Ljubljana, Beethovnova 10, p.p. 508. Pošljite jo na izrezanem liku. Na pisemskem ovitku obvezno napišite NAGRADNA KRIŽANKA 3. Vsaka rešitev naj bo v svoji kurti.

Pri zrebanju bomo upoštevali vse pravilne rešitve, ki bodo prispele v uredništvo do 22. aprila 1970 in ki bodo imele priložen nagradni kupon štev. 3.

Rešitev nagradne križanke in imena izžrebancev bomo objavili v štev. 18/19, ki izide 29. aprila 1970.

BREST
POHIŠTVO

Za nagradno križanko štev. 1 smo prejeli 770 rešitev. Izžrebani so bili sledeči reševalci:

1. Vilar Cvetka, Smarje Sap 153 pri Ljubljani
2. Dordević Marija, Skofjeloška 19, Kranj
3. Planinc Vanda, Miklošičeva 7/III Celje, ki prejmejo žensko ročno uro znamke LADY 71, ter
4. Zorman Vinko, Koseskega 32, Ljubljana,
5. Košuljandić Lovro, Flandrova 17, Przanj, Ljubljana in
6. Vidmar Franciška, Frankovo naselje 70, Škofja Loka, ki prejmejo moško ročno uro znamke LORD 71.

Izzrebance iz Ljubljane in bližnje okolice prosimo, da pridejo po uro na upravo TV-15, Beethovnova 10 prtlj., soba 13; ostalim bomo ure poslali po pošti.

BISERI PRODUKCIJ 1969:

MODERNA URA
L O A D 71

MODERNA ŽENSKA URA
L A D Y 72

Vse DARWIL ure z DAR-BLOCK: posebno vgrajena naprava, ki ščiti DARWIL uro pred udarci in tresljaji. Kupujte le službeno kontrolirane zlate proizvode pri Generalnem švicarskem zastopništvu: TRST - Piazza S. Antonio Nuovo 4/I-II, po svetovnih konkurenčnih cenah nudi največjo izbiro zlatega nakita v Evropi iz 14,18 in 22 karatnega službeno kontroliranega zlata, ki ga prodajamo s specialno garancijo.

Na zalogi imamo vedno preko 600 modelov ur DARWIL in ARETTA. Ure znamke DARWIL in ARETTA lahko vedno kupite tudi v specializiranih trgovinah in veleblagovnicah v Jugoslaviji. Servisi so organizirani v vseh večjih mestih Jugoslavije.

DARWIL

Grupa Ravensbrück pri Republiškem odboru ZZB NOV organizira udeležbo na proslavi 25-letnice osvoboditve taborišča Ravensbrück od 25. aprila do 30. aprila 1970 z avtobusom.

Prijave sprejema

TURIST Ljubljana-transport
Ljubljana, Trdinova 3
telefon 310-933

Vabimo še na naslednje izlete:

- z letalom od 29. aprila do 3. maja v London
- z avtobusom od 25. aprila do 3. maja v Holandijo in
- 29. aprila do 3. maja z avtobusom po Švici

Pišite za podrobnejše programe na najbližjo poslovno valnico TURIST. Nudimo vam tudi veliko izbiro krajev za vaše letovanje ob Jadranski obali.

LJUBLJANSKE OPEKARNE LJUBLJANA

obvešča

vse cenjene odjemalce, da na svojih obratih izdeluje vse vrste opečnih izdelkov

Vse informacije daje prodajni oddelek Cesta na Vrhovce 2, telefon 61-965 in 61-805.

Loške
tovarne
hladilnikov
Škofja Loka

Lth

zamrzovanje
živil
v gospodinjstvu

PROIZVAJAMO KONZERVATORJE:

SGH — 110 litrov	1600.— N-din
SGH — 200 litrov	2730.— N-din
SGH — 300 litrov	2990.— N-din

ZDRUŽENA KEMIČNA INDUSTRIJA DOMŽALE

sporoča

svojim konzumentom, da se je s 1. januarjem 1970 preimenovala v

»HELIOS«

kemična industrija Domžale

in se še nadalje priporoča vsem svojim strankam.

Obrtno podjetje

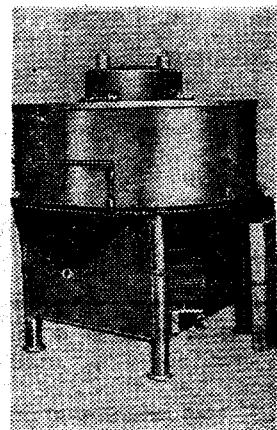
»OBRNIK«

PREBOLD

izdeluje krožne betonske mešalce v velikosti 500 litrov z električnim motorjem 380 W.

Mešalec je primeren poleg mešanja betona, tudi za mešanje malte. Uspešno ga uporabljajo izdelovalci betonskih zidakov.

Prodajna cena 9.750.— Ndin

*Če gradite
pazite na stroške!*

»GRAMEX«

PRODAJA V SVOJIH POSLOVALNICAH: LJUBLJANA, KURILNIŠKA 10 — LAVRICA — VRHNIKA
VSE VRSTE GRADBENEGA MATERIALA: CEMENT, BET. ŽELEZO, OPEČNE IZDELKE, APNO, SALONITNO KRITINO,
VSE VRSTE KERAMIKE, STEKLO, INSTALACIJSKI MATERIAL, STAVBENO-MIZARSKE IZDELKE
ZAHTEVAJTE PONUDBE IN STROKOVNE NASVETE

